

1986, 31. prosinc. – *Prohlášení mluvčích Charty 77 Martina Palouše, Anny Šabatové a Jana Šterna a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných k úmrtí Gertrudy Sekaninové-Čakrtové (dokument Charty 77 č. 38/86).*

Zemřela Gertruda Sekaninová-Čakrtová

Krátce po Vánocích, 29. prosince 1986, zemřela na následky operace zlomené nohy dr. Gertruda Sekaninová-Čakrtová.

Narodila se 21. května 1908 a prožila s tímto stoletím bezmála osm desítek dramatických let. Nikdy se nesmířila s rolí pouhého diváka, přála si vždy spolutvořit osud svůj i bližních. Vystudovala práva, na rozdíl od mnoha jiných je však nechápala jako pouhou profesi, nýbrž jako poslání hájit člověka proti bezpráví. Tomuto svému životnímu určení zůstala věrná do poslední chvíle.

Život dr. Sekaninové-Čakrtové byl bohatý a nesnadný zároveň, jaký bývá pro každého, kdo hledá plné uplatnění svých tužeb i za cenu mnohých protivenství, a pro nás zůstane důkazem, že dobrota srdce a noblesa ducha si skrze všechny nástrahy najdou svou správnou cestu.

Již ve svém mládí působila v komunistickém studentském hnutí a později po boku Ivana Sekaniny zblízka poznávala solidaritu lidí usilujících o sociální spravedlnost. V soudních síních hájila se svým mužem práva chudých, na pražských ulicích sbírala peníze pro demokratické Španělsko a odpor proti násilí ji nakonec přivedl do protinacistického odboje. Po smrti Ivana Sekaniny, který byl zatčen okamžitě po okupaci Prahy a umučen v Oranienburgu, byla i jeho žena internována nejprve v Terezíně, krátce i v Osvětimi a pak takřka do konce války v koncentračním táboře nedaleko Vratislavi, odkud se jí při transportu podařilo uprchnout. Dodnes na ni spoluvězenkyně vzpomínají jako na laskavou učitelku a utěšitelku terezínských dětí.

Po osvobození vstoupila do diplomatických služeb a zastupovala republiku na mnoha mezinárodních fórech i v Organizaci spojených národů, kde se již v roce 1951 na pátém Valném shromáždění účastnila jako vedoucí čs. delegace přípravy paktů o lidských právech. A byla též mezi prvními, kdo v prosinci 1976 podepsali prohlášení Charty 77.

Těch dvacet pět let mezi počátečním projednáváním občanských a politických práv a podpisem Charty 77 bylo i pro Trudu Sekaninovou-Čákrtovou obdobím nadějí a zklamání, které vyvrcholilo 21. srpna 1968. Nevzdávala se lehce. Když 18. října 1968 Národní shromáždění pod nátlakem projednávalo „Smlouvu o podmínkách dočasného pobytu sovětských vojsk na území ČSSR“, hlasovala proti návrhu spolu s Františkem Krieglem, Františkem Vodsloněm a Boženou Fukovou. Ve svém projevu k Národnímu shromáždění kritizovala nadiktovanou smlouvu jako nelogickou a právně labilní, „protože definuje dobu platnosti neurčeným faktem, totiž dobou pobytu sovětských vojsk, a vyjadřuje tedy dočasnost opět dočasností“. Sama pak přednesla svůj protinávrh: „Doporučuji proto, aby vláda na žádost Národního shromáždění v brzké době zahájila se Sovětským svazem jednání o úplném odchodu sovětských vojsk z československého území.“

Za svůj neohrožený postoj byla dr. Sekaninová-Čákrtová vyloučena z komunistické strany a zbavena poslaneckého mandátu. O to víc ji měli v úctě lidé, kteří ji pak poznali jako zakládající členku Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

Zejména pro mladší přátele bývalo povzbuzením, když i v těžkých chvílích byla s nimi v soudních budovách ta milá, laskavá a ve své neustrašenosti vznešená Truda. Ještě ve svých 73 letech s nimi prožívala osmačtyřicetihodinový pobyt v cele předběžného zadržení.

Zde můžeme naši krátkou vzpomínku uzavřít. Přála si být zpopelněna bez obřadu a její popel bude rozptýlen na hřbitově v Polné, v kraji jejího mládí i smrti. Odešel vzácný člověk. Vyústění jejího života splynulo se začátkem nového společenství.

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 1, s. 2–3.